

Mavi Ay

80'li yılları yaşamış olanların anılarını canlandırmış olabiliriz. Ama konumuz *Cybill Shepherd* ve *Bruce Willis*'in ünlü dizisi değil, bir gök olayı. Eğer bir ay içinde ikinci kez dolunay olursa, ikincisine "Mavi Ay" deniyor. Aslında buna bir gök olayı demek doğru olmaz. Çünkü bilimsel bir yanı yok, ama amatör gökbilimcilik amaç biraz da eğlenmek değil mi?

Yakın geçmişe bakacak olursak, Mavi Ay için başka tanımlamalar da yapılmış. Hatta bir ay içinde ikinci dolunaya Mavi Ay denmesi de bir hatadan ya da en azından farklı yorumlamadan kaynaklanmış gibi görünüyor.

ABD'de uzun zamandır yayımlanan *Maine Çiftçi Yıllığı*'na göre, tropik yılda (tropik yıla göre, yıl 21 Mart'ta başlar) 13 dolunay görülürse (bu durumda bir mevsime dört dolunay düşer) bu dolunaylardan üçüncüsüne Mavi Ay deniyor.

Eski kayıtlarda günümüzde kullanıldığı anlamına, yani bir ay içinde iki dolunayın gerçekleşmesi durumunda ikincisine Mavi Ay dendiğine dair bir kanıt bulunamamış. Ancak ünlü amatör gökbilimcilik dergisi *Sky & Telescope*'un Mart 1946 tarihli sayısında "Bir Zamanlar Mavi Ay'da" başlıklı bir yazıda şöyle bir cümle yer alıyor: "Her 19 yılın 7'sinde 13 dolunay gerçekleşiyor. Bu, 13 dolunaylı yılların 11 ayında birer dolunay, bir ayındaysa iki dolunay olduğu anlamına geliyor. Ben bunu, ikinci dolunayın Mavi Ay olarak adlandırıldığı şeklinde yorumluyorum." Yazarın bu yorumu, *Sky & Telescope* dergisinin çok okunan bir dergi olmasından dolayı olsa gerek, Mavi Ay teriminin değişmesine yol açmış gibi görünüyor.

Geçmişte Ay'ın mavi görüldüğü zamanlar da olmamış değil. 1883'te Endonezya'da patlayan bir yanardağın dumanı, iki yıl süreyle tüm Dünya'da Ay'ın mavi, batan Güneş'in de yeşil görünmesine yol açmış. Orman yangını, atmosferdeki yoğun toz ve buna benzer birkaç doğa olayı da Ay'ın mavi görünmesine yol açabiliyor.

Başta da dediğimiz gibi, Mavi Ay'ın gökbilimsel bir anlamı yok. Siz yine de 31 Ağustos'ta

Ay'a biraz daha dikkatli bakın. Normalden daha mavi görünüyor mu?

Perseid Göktaşı Yağmuru

En çok akanyıldızın gözlenebildiği göktaşı yağmuru olan Perseid Göktaşı yağmuru, bu yıl 12 Ağustos'ta en yüksek etkinliğine ulaşacak. Bu sırada, gözlem koşullarının uygun olduğu bir yerde yapılan gözlemlerde saatte 100 kadar akanyıldız görülebileceği tahmin ediliyor.

Ancak akanyıldızlar en iyi gece yarısıyla havanın aydınlanmaya başladığı zamana kadar gözlenir. (Çünkü Yer'de bulunduğumuz bölge bu zaman aralığında göktaşlarıyla doğrudan karşılaşır.) Uzmanlar bu yılki perseidleri izlemek için en iyi zamanın 11/12 ve 12/13 Ağustos geceleri olduğunu belirtiyor. Bunun birkaç gün öncesi ve sonrasına kadar, daha az sayıda olmakla birlikte Perseid akanyıldızlarını gözleyebilirsiniz.

Perseidlerin bir özelliği, gözlenen akanyıldızların hızlı ve parlak olması. Ayrıca irice göktaşlarının atmosfere girip yanmasıyla oluşan ateş topu görülme olasılığı da yüksek.

Akanyıldız gözlemleri çok basit olmakla birlikte, heyecanlı ve zevkli geçer. Gözlem yeri olarak ne kadar karanlık bir yer seçerseniz, o kadar çok akanyıldız görebilirsiniz. Gözlem için en iyisi gökyüzünün geniş bir bölümünü görebileceğiniz şekilde yere uzanmak.

Avrupa Güney Gözlemevi'nin Şili'deki gözlemevi üzerinde bir Perseid göktaşı.

3 Ağustos

Jüpiter, Aldebaran ve Venüs yakın görünümde

13 Ağustos

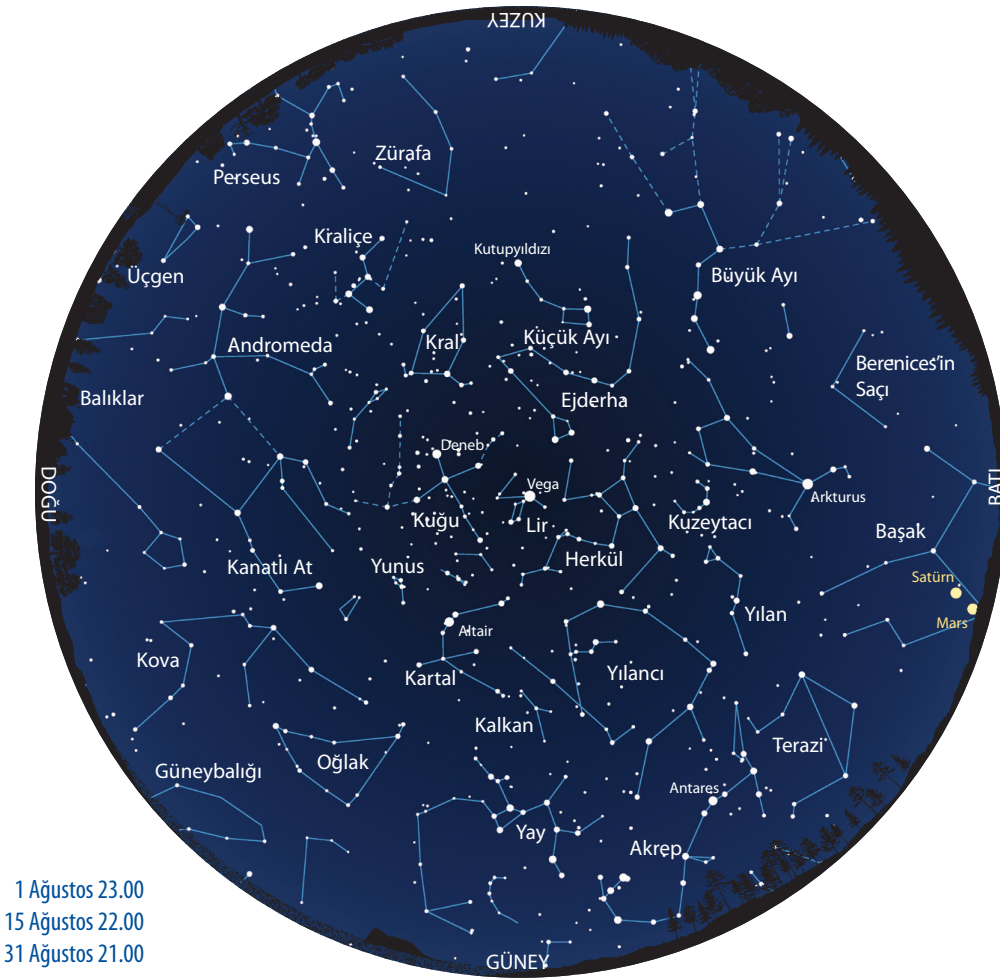
Mars, Satürn ve Spika yakın görünümde

13 Ağustos

Venüs, Jüpiter ve Ay yakın görünümde

21 Ağustos

Ay, Mars, Satürn ve Spika yakın görünümde

1 Ağustos 23.00

15 Ağustos 22.00

31 Ağustos 21.00

Ağustos'ta Gezegenler ve Ay

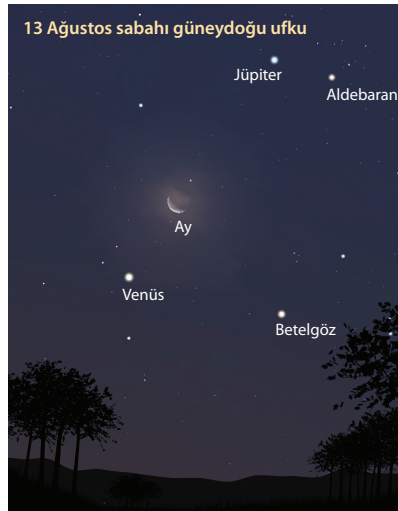
Merkür, ay boyunca gökyüzünde Güneşe yakın görünümde olacağından ufuktan yeterince yükselmeyecek.

Venüs, sabahları doğu ufunda en büyük uzanımına ulaşmış durumda. Bu sayede geceyarısından yaklaşık bir saat sonra doğuyor. Venüs Ay boyunca Jüpiter'le yakın konumda olacak ve gündeğümüne kadar gözlenebilecek.

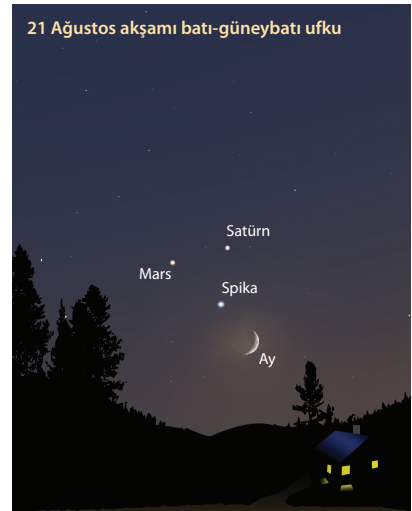
Satürn'le birlikte batı ufunda bulunan **Mars**, günbatımından sonra ancak iki saat kadar gözlenebilecek. Gezegen 13 Ağustos akşamı Satürn ve Spika ile yakın görünecek.

Jüpiter, ayın başlarında geceyarısından yaklaşık 1 saat sonra doğuyor. Gezegen 13 Ağustos gecesi Ay ve Aldebaran ile yakın görünümde olacak.

Satürn de tıpkı Mars gibi hava karadığında batı ufunda yer alıyor ve yavaş yavaş gökyüzünü terk ediyor. Gezegen hava karardıktan sonra

yaklaşık bir saat süreyle gözlenebilir. Sabah gökyüzünde görülebilecek kadar yükselmesi için Kasım ayını beklemek gerekiyor.

Ay, 2 Ağustos'ta dolunay, 9 Ağustos'ta sondördün, 17 Ağustos'ta yeniay, 24 Ağustos'ta ilkdördün, 31 Ağustos'ta yeniden dolunay hallerinde olacak.